

TIEDOTE

VARSINAIS-SUOMEN LIITTO, MAAKUNTAHALLITUS 24.5.2021

Esityslista ja pöytäkirja: www.varsinais-suomi.fi

Yhteystiedot: etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

MAAKUNTAHALLITUS: TAITEEN EDISTÄMISEN ALUEELLISTA TOIMINTAA VAHVISTETTAVA

Lisätietoja. Erikoissuunnittelija Katri Koivisto, p. 040 025 1771

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt Varsinais-Suomen liitolta lausuntoa Taiteen edistämiskeskuksesta (Taike) ja sen yhteydessä olevista luottamuselimistä tehdystä arvioinnista ja siinä esitetyistä kehittämis ehdotuksista.

Maakuntahallitus toteaa lausunnossaan mm. seuraavaa:

Varsinais-Suomen liitto kannattaa taiteen edistämisen alueellisen toiminnan vahvistamista ja toimintojen uudelleen organisoimista. Taiken ja maakuntien väliseen suhteeseen tarvitaan panostusta. Varsinais-Suomen liitto kaipaa selkeyttä ja jatkuvuutta maakuntatason yhteistyöhön. Taiken näkymättömyys alueilla on todellinen haaste. Etenkin läänintaiteilijoiden työn tulisi näkyä alueella uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin. Varsinais-Suomen liitto haluaa huomauttaa, että Taiken vaikuttavuus alueilla toteutuu vain, mikäli resursseja on riittävästi ja ne ovat todellisesti kohdennettu kullekin alueelle. Toimipisteverkoston tulee olla tasapuolisesti sijoitettu, toimipisteitä tulee olla riittävästi ja toimipisteisiin sijoitetun henkilöstön tulee tosiasiallisesti toimia heille vastuutetuilla maantieteellisillä alueilla. Toiminnan Helsinki-keskeisyyden sijaan tulee tarkastella koko maata ja huomioida eri alueiden erilaiset erityistarpeet toimintojen sijoittelussa. Tärkeintä on tarkastella toimipisteiden sijoittelua alueiden tarpeiden ja tasapuolisen maantieteellisen kattavuuden, saavutettavuuden ja aidon vaikuttavuuden kautta. Taiken näkyvyys ja toiminta maakunnissa tulee taata, samoin läänintaiteilijoiden mahdollisuudet tukea ja kehittää alueiden taide- ja kulttuuritoimintaa. Ajatus vahvemmassa Taiken ja maakunnan liittojen yhteistyöstä esim. maakuntaohjelmatyössä on kannatettava ja tukee taiteen ja kulttuurin asemaa aluekehittämisessä.

Varsinais-Suomen liitto kannattaa ehdotusta, jonka mukaan Taiken itsenäistä asemaa tulee vahvistaa. Varsinais-Suomen liitto katsoo, että Taike kykenisi toteuttamaan kaikkia sille määrättyjä tehtäviä entistä paremmin, mikäli sillä olisi vahvempi itsenäinen asema, joka on selkeästi määritelty suhteessa vastuuministeriöön ja hallinnonalaan.

Ehdotus siitä, että taiteen toimikuntalaitos tulee uudistaa perusteellisesti, ei ole Varsinais-Suomen liiton mielestä kannatettava. Perusteellisen uudistamisen sijaan uudistamista tulisi pohtia maltillisesti.

Varsinais-Suomen liitto kannattaa esitystä siitä, että taiteen rahoitusmalli tulee uudistaa ja uudistuksen tueksi laatia kokonaisvaltainen selvitys taiteen rahoituksen tilasta ja tulevaisuudesta. Nykyisellään taiteen rahoitus on haavoittuvaa, kestoltaan lyhytaikaista ja huonosti ennakoitavaa. Rahoitusmallin uudistamisen muoto ja toteutus tulee pohtia selvityksen perusteella ja selvittää valtiontalouden asettamat reunaehdot (mm. rahapelituottoja/veikkausvoittovaroja korvaava rahoitus) pitkällä tähtäimellä ennen päätösten tekoa. Muutokset tulee tehdä pitkäjänteisesti ja jatkuvuusnäkökulma huomioiden.

MAAKUNTAHALLITUS HYVINVOINTIALUEEN VALMISTELUUN TARKOITETUSTA RAHOITUSMALLISTA: HARKITTAVA VALTIONAVUSTUKSEN OHJAAMISTA VAHVEMMIN ALUEILLE, JOISSA ON HAJANAINEN JÄRJESTÄMISVASTUU

Malla Rannikko-Laine, p. 040 721 3429

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän toiminnan valmisteluun myönnettävästä rahoituksesta. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen toimeenpanolaissa säädetään hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän toiminnan ja hallinnon käynnistämisen rahoittamisesta ennen vuotta 2023. Valtioneuvoston asetuksella säädetään valmistelun kustannuksia koskevan valtionavustuksen myöntämisestä, maksamisesta ja käytöstä.

Esityksen mukaan vuosina 2021 ja 2022 avustukset hyvinvointialueille määräytyisivät avustuksen perusosaan, asukasmäärään ja nykyisten järjestämistä vastaavien määrään perustuvilla kriteereillä. Määrärahaa enintään yksi viidesosa jaetaan kullekin hyvinvointialueelle tasasuuruusosana. Enintään kaksi viidesosaa jaetaan asukasmäärän perusteella. Enintään kaksi viidesosaa määrärahaa jaetaan hyvinvointialueella voimaantullessa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviä järjestävien viranomaisten lukumäärän perusteella. Esitetyllä rahoitusmallilla Varsinais-Suomi saa vuonna 2021 valmisteluun valtionavustusta 1,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2022 lähes 4,4 miljoonaa euroa.

Maakuntahallitus lausuu aiheesta seuraavaa:

Maakunnissa lähdetään hyvin erilaisista lähtökohdista sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistukseen. Alueilla, joissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä vastaava on jo siirretty sote-kuntayhtymille, on hyvinvointialueen toiminnan käynnistäminen ja valmistelu huomattavasti yksinkertaisempaa kuin alueilla, jossa järjestämistä vastaava on hajanainen. Varsinais-Suomessa sote-palveluiden ja pelastustoimen järjestämisestä vastaa 28 eri järjestäjätahoa. Luku on valtakunnan suurin. Vastaavasti järjestäjiä on Pohjois-Pohjanmaalla 23 ja Pirkanmaalla 18. Pienimmillään pitkälle integroituneissa maakunnissa järjestäjien määrä on vain 4–5.

Valtiovarainministeriön esimerkkilaskelmissa käytetyistä kriteereistä merkityksellisimmät ovat asukasmäärään ja järjestämistä vastaavien määrään perustuvat kriteerit. Sen sijaan avustuksen perusosa eli kunkin alueen tasasuuruusosa on kriteereistä vähiten hyödyllinen. Se ohjaa tarpeettomasti rahoitusta alueille, joissa järjestäjien integraatio on jo pitkälle vietyä ja joissa palveluntarve on harvan asutuksen vuoksi vähäisempää.

Esitetty rahoitusmalli, jossa asukasmäärää ja järjestäjien lukumäärää painotetaan suhteessa rahoituksen perusosaan, on lähtökohtaisesti hyvä. Valmistelun tiukasta aikataulusta johtuen tulee kuitenkin harkita valtionavustuksen ohjaamista esitettyä vahvemmin alueille, joissa järjestämistä vastaava on yhä varsin hajanainen ja joihin väestö painottuu. Taustalaskelmissa mukana olleista vaihtoehtomalleista hyvinvointialueen valmistelun kannalta paras on malli, jossa rahoitus jaetaan 50 % asukasperusteisesti ja 50 % nykyisten järjestämistä vastaavien määrään mukaan.

Erityisen suuren työn ja resurssin vaatii hajanaisten asiakas- ja potilastietojärjestelmien yhtenäistäminen. Uudistuksesta johtuviin ICT-muutostalouksiin on tärkeä ohjata erillistä rahoitusta valtion talousarviosta.

MAAKUNTAHALLITUS: YRITYSTEN KEHITTÄMISAVUSTUKSEN JA TOIMINTAYMPÄRISTÖAVUSTUKSEN MYÖNTÖKRITERIEN TULEE OLLA YHDENMUKAISET ERI PUOLILLA SUOMEA

Lisätietoja: Aluekehitysjohtaja Tarja Nuotio, p. 040 506 3715, elinkeinopäällikkö Petteri Partanen, p. 040 776 0630

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028. Asetusehdotus liittyy hallituksen esitykseen laiksi valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi vuosina 2021–2028 (HE 46/2021 vp, uusi yritystukilaki). Ehdotettu asetukset sisältäisi tarkemmat säännökset erityisesti uuden yritystukilain nojalla myönnettävien avustusten käyttökohteista, avustuksen perusteeksi hyväksyttävistä kustannuksista ja kustannusmalleista sekä avustuksen enimmäismäärästä.

Maakuntahallitus lausuu asiasta mm. seuraavaa:

Avustusta on tarkoitus myöntää hankkeisiin, joilla arvioidaan olevan merkittävä vaikutus yrityksen kasvuun tai kansainvälistymiseen, yrityksen innovaatiotoimintaan, osaamisen kehittämiseen tai digitalisaation edistämiseen, yrityksen tuottavuuteen, hiilineutraalisuuden edistämiseen tai energia- tai materiaalitehokkuuteen taikka yrityksen ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Avustuksen kohdentaminen on hyvin määritelty ja suunnattu kasvua edistäviin toimenpiteisiin.

Asetusehdotuksen keskeinen muutos voimassa olevaan yritystukiasetukseen verrattuna on uusien kustannusmallien käyttöön ottaminen. Uusien kustannusmallien käyttämisen arvioidaan keventävän erityisesti yrityksille avustuksen maksatusvaiheessa aiheutuvaa hallinnollista taakkaa. Uusien kustannusmallien käyttöönotto on kannatettavaa ja niillä todennäköisesti pystytään vähentämään yritysten hankehallintoihin käyttämää aikaa.

Avustuksen enimmäismäärät porrastettaisiin tukialueittain sekä yrityksen koon perusteella. Porrastus perustuu komission alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen nojalla hyväksymään Suomen aluetukikarttaan. Siinä määritellään, millä alueilla Suomi saa myöntää alueellista investointitukea Euroopan unionin valtiontukisääntöjen nojalla. Lisäksi aluetukikartassa vahvistetaan tukialueilla pienille, keskisuurille ja suurille yrityksille myönnettävän avustuksen enimmäismäärät.

Etelän maakuntien kannalta olennainen ongelma piilee jakamisperusteissa eli yritystukialueiden määrittelyssä. Nykyisin Itä- ja Pohjois-Suomi muodostaa tukialueen I, jolla tukitasot ovat korkeimmat. Se osa maata, jossa on suurin potentiaali yritysten kasvuun ja työllistävyyteen, jää pitkälti ilman tukea. Etelän suuryritykset eivät ole lainkaan näiden avustusten piirissä. Etelässä on kuitenkin alueita, joiden elinvoimaisuutta ilmaisevat indikaattorit ovat yhtä huonolla tasolla kuin Itä- tai Pohjois-Suomessa. Alueellisesti vaihtelevat tukitasot vääristävät yritysten välistä kilpailua. Yritysten kehittämisympäristö- ja toimintaympäristöavustuksen myöntökriteerit tulee olla yhdenmukaiset eri puolilla Suomea. Näin ollen tukialueet ja tukitasot eri tukialueilla kaudelle 2022–2028 pitää tarkistella uudestaan.

Hyväksyttävien kustannusten ja prosenttimääräinen korvausten suhteellisen yksityiskohtainen määrittely auttaa asettamaan tuen saajat tasavertaiseen asemaan eri alueilla. Toisaalta tämä vaatii vahvaa resursointia toteuttajien ohjeistukseen ja yhdenmukaiseen viestintään.